

Pers en Voorlichting

Gerecht van de Europese Unie
PERSCOMMUNIQUÉ nr. 68/18

Luxemburg, 17 mei 2018

Arresten in de gevoegde zaken T-429/13 Bayer CropScience AG e.a. / Commissie en T-451/13 Syngenta Crop Protection AG e.a. / Commissie alsook in de zaak T-584/13 BASF Agro BV e.a. / Commissie

Het Gerecht van de EU bevestigt de geldigheid van de beperkingen waaraan de insecticiden clothianidin, thiamethoxam en imidacloprid in 2013 op het niveau van de Unie zijn onderworpen wegens de risico's die zij inhouden voor bijen

Het wijst daarentegen het beroep van BASF grotendeels toe en verklaart de maatregelen tot beperking van het gebruik van de pesticide fipronil nietig, omdat deze zijn opgelegd zonder vooraf op hun effect te zijn beoordeeld

Nadat in meerdere gevallen van verkeerd gebruik van pesticiden bijenkolonies verloren waren gegaan, heeft de Commissie in 2012 besloten tot herziening van de goedkeuringen die op het niveau van de Unie waren afgegeven voor de werkzame stoffen clothianidin, thiamethoxam en imidacloprid (die behoren tot de familie van neonicotinoïden) en de werkzame stof fipronil (die behoort tot de familie van fenylpyrazool). Zij heeft met name de Europese Autoriteit voor voedselveiligheid (EFSA) verzocht de risico's van deze stoffen voor de gezondheid van bijen opnieuw te beoordelen.

Gelet op de risico's die door de EFSA waren vastgesteld, heeft de Commissie op 24 mei 2013 uitvoeringsverordening 485/2013¹ vastgesteld, waarbij vanaf 26 mei 2013 voor clothianidin, thiamethoxam en imidacloprid het volgende wordt verboden:

- niet-professioneel gebruik, binnen en buiten;
- gebruik als zaadbehandeling of bodembehandeling voor de volgende granen wanneer deze worden gezaaid van januari tot juni: gerst, gierst, haver, rijst, rogge, sorghum, triticale, tarwe;
- bladbehandeling voor de volgende granen: gerst, gierst, haver, rijst, rogge, sorghum, triticale, tarwe;
- gebruik voor zaadbehandeling, voor bodembehandeling of voor toepassing op bladeren voor een honderdtal gewassen, waaronder koolzaad, soja, zonnebloem en mais, met uitzondering van gebruik in kassen en van bladbehandeling na de bloei.

Deze uitvoeringsverordening verbiedt daarnaast vanaf 1 december 2013 het gebruik en het in de handel brengen van zaden van bepaalde gewassen die zijn behandeld met gewasbeschermingsmiddelen die deze stoffen bevatten (met name de zaden van zomergranen, koolzaad, zonnebloem, soja en mais), met uitzondering van zaden voor gebruik in kassen.

Daarnaast heeft de Commissie op 14 augustus 2013 uitvoeringsverordening 781/2013² inzake fipronil vastgesteld.

¹ Uitvoeringsverordening (EU) nr. 485/2013 van de Commissie van 24 mei 2013 tot wijziging van uitvoeringsverordening (EU) nr. 540/2011, wat de voorwaarden voor goedkeuring van de werkzame stoffen clothianidin, thiamethoxam en imidacloprid betreft, en houdende een verbod op het gebruik en de verkoop van zaden die zijn behandeld met gewasbeschermingsmiddelen die deze werkzame stoffen bevatten (PB 2013, L 139, blz. 12).

² Uitvoeringsverordening (EU) nr. 781/2013 van de Commissie van 14 augustus 2013 tot wijziging van uitvoeringsverordening (EU) nr. 540/2011, wat de voorwaarden voor goedkeuring van de werkzame stof fipronil betreft,

Deze uitvoeringsverordening:

- beperkt vanaf 16 augustus 2013 het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen die fipronil bevatten tot zaden die in kassen worden gezaaid en tot zaden van prei, ui, sjalot en koolsoorten die zijn bedoeld om op velden te worden gezaaid en vóór de bloei te worden geoogst, en
- verbiedt vanaf 1 maart 2014 het gebruik en het in de handel brengen van zaden van gewassen die zijn behandeld met gewasbeschermingsmiddelen die fipronil bevatten, met uitzondering van de kasteelt en van zaden van prei, ui, sjalot en koolsoorten die zijn bedoeld om op velden te worden gezaaid en vóór de bloei te worden geoogst.

Verder verplichten deze twee uitvoeringsverordeningen de lidstaten, de bestaande toelatingen van gewasbeschermingsmiddelen die clothianidin, thiamethoxam en imidacloprid bevatten vóór 30 september 2013 te wijzigen of in te trekken (met een eventuele respijtperiode tot uiterlijk 30 november 2013). Dezelfde verplichting geldt met ingang van 31 december 2013 (met een eventuele respijtperiode tot uiterlijk 28 februari 2014) voor de gewasbeschermingsmiddelen die fipronil bevatten.

Het Bayerconcern, dat in de Unie imidacloprid en clothianidin produceert en in de handel brengt, het Syngentaconcern dat thiamethoxam (en behandelde zaden) produceert en in de handel brengt, en het BASF-concern, dat fipronil produceert en in de handel brengt, hebben beroep ingesteld bij het Gerecht van de Europese Unie om deze verboden en beperkingen nietig te laten verklaren. Syngenta heeft bovendien een schadevergoeding gevorderd van minimaal 367,9 miljoen EUR.

Bij een van zijn arresten van vandaag verwerpt het Gerecht de beroepen van Bayer en Syngenta inzake de neonicotinoïden clothianidin, thiamethoxam en imidacloprid in hun geheel.

Het Gerecht stelt in dat verband vast dat de vereisten inzake de afwezigheid van onaanvaardbare effecten op bijen (die, met de andere bestuivers, een belangrijke rol spelen voor de natuurlijke flora en de akkerbouwgewassen³) met de inwerkingtreding van verordening 1107/2009⁴ op 14 juni 2011 op het niveau van de Unie substantieel zijn aangescherpt. Voortaan wordt expliciet vereist dat de blootstelling van bijen aan de betrokken werkzame stoffen slechts „verwaarloosbaar” is of dat het gebruik ervan „geen onaanvaardbare acute of chronische gevolgen heeft voor het overleven en de ontwikkeling van een honingbijenkolonie, rekening houdend met effecten op de larven of op het gedrag van de honingbijen”. Deze nieuwe vereisten zijn ook van toepassing in geval van herziening van de bestaande goedkeuringen.

Volgens het Gerecht heeft de Commissie, gelet op het bestaan van nieuwe studies waarvan de resultaten⁵, afgezet tegenover de kennis die bij de eerdere beoordeling beschikbaar was, aanleiding gaven tot bezorgdheid over de vraag of de goedkeuringsvoorwaarden nog steeds werden vervuld, terecht kunnen oordelen dat de goedkeuring van de betrokken stoffen moest worden herzien.

Verder was de termijn van acht maanden die de EFSA in dit geval voor de nieuwe risicobeoordeling had, noch bijzonder kort, noch ongebruikelijk.

Wat betreft de in 2013 beperkte of verboden gebruiksdoeleinden, oordeelt het Gerecht dat de Commissie erin is geslaagd aan te tonen dat, gelet op de substantiële aanscherping van

en houdende een verbod op het gebruik en de verkoop van zaden die zijn behandeld met gewasbeschermingsmiddelen die deze werkzame stof bevatten (PB 2013, L 219, blz. 22).

³ Volgens de Voedsel- en Landbouworganisatie van de Verenigde Naties (FAO) is 84 % van de 264 gewassoorten in Europa afhankelijk van bestuivers, waaronder bijen.

⁴ Verordening (EG) nr. 1107/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 betreffende het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen en tot intrekking van de richtlijnen 79/117/EEG van de Raad en 91/414/EEG van de Raad (PB 2009, L 309, blz. 1).

⁵ De drie studies bevatten zorgbarende constatering over de effecten van de blootstelling van bijen aan subletale doses van de bedoelde stoffen (afname van het percentage foeragerende bijen dat terugkeert naar de bijenkorf en effecten op de ontwikkeling van hommelmkolonies).

de vereisten inzake de afwezigheid van onaanvaardbare effecten van de werkzame stoffen op bijen, de risico's die de EFSA had vastgesteld de conclusie rechtvaardigden dat de drie betrokken stoffen niet langer aan de goedkeuringscriteria voldeden. Het onderzoek van de argumenten die Bayer en Syngenta op dit punt hebben aangevoerd heeft geen fouten (zoals met name kennelijke beoordelingsfouten) of een verkeerde toepassing van het voorzorgsbeginsel of het evenredigheidsbeginsel aan het licht gebracht. Wat het **voorzorgsbeginsel** betreft, herinnert het Gerecht eraan dat de instellingen op grond van dit beginsel bij aanhoudende wetenschappelijke onzekerheid over het bestaan of de omvang van risico's voor de menselijke gezondheid of voor het milieu beschermingsmaatregelen kunnen nemen, zonder dat hoeft te worden gewacht totdat ten volle is bewezen dat deze risico's reëel en ernstig zijn of dat de negatieve gevolgen voor de gezondheid zich daadwerkelijk voordoen. Bovendien moet krachtens dit beginsel aan de vereisten in verband met de bescherming van de volksgezondheid, de veiligheid en het milieu voorrang worden verleend boven economische belangen.

Wat betreft het verbod op het gebruik en in de handel brengen van behandelde zaden, stelt het Gerecht vast dat dit het enige middel was om de nuttige werking van de beperking aan de goedkeuring van de betreffende stoffen te verzekeren. Zonder dit verbod hadden de bestaande voorraden van zaden die legaal waren behandeld vóór de intrekking of de daadwerkelijke wijziging van de op nationaal niveau bestaande toelatingen immers vrij kunnen circuleren tussen de lidstaten en kunnen worden gebruikt in de lidstaten die geen nationale maatregelen hadden vastgesteld.

Met betrekking tot fipronil verklaart het Gerecht met zijn arrest van vandaag uitvoeringsverordening 781/2013 nietig voor zover daarbij i) vanaf 16 augustus 2013 het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen die deze werkzame stof bevatten wordt beperkt tot de kasteelt en tot zaden van prei, ui, sjalot en koolsoorten die zijn bedoeld om op velden worden gezaaid en vóór de bloei te worden geoogst en ii) de lidstaten worden verplicht de bestaande toelatingen voor gewasbeschermingsmiddelen die fipronil bevatten te wijzigen of in te trekken.

De Commissie heeft deze beperkingen namelijk vastgesteld zonder vooraf de gevolgen van haar optreden op de verschillende op het spel staande belangen te hebben afgewogen tegen de mogelijke gevolgen van haar stilzitten. Door geen effectbeoordeling te verrichten, heeft de Commissie het voorzorgsbeginsel geschonden.

Het Gerecht verwerpt het beroep van BASF wat betreft het vanaf 1 maart 2014 geldende verbod op het gebruik en het in de handel brengen van zaden van gewassen die zijn behandeld met gewasbeschermingsmiddelen die fipronil bevatten. Aangezien dit concern zelf geen zaden in de handel brengt die met dergelijke producten zijn behandeld, wordt het niet rechtstreeks geraakt, zodat zijn verzoek tot nietigverklaring niet ontvankelijk is.

NOTA BENE: Tegen de beslissing van het Gerecht kan binnen een termijn van twee maanden vanaf de betekening ervan een tot rechtsvragen beperkte hogere voorziening worden ingesteld bij het Hof.

NOTA BENE: Het beroep tot nietigverklaring strekt tot nietigverklaring van met het recht van de Unie strijdige handelingen van de instellingen van de Unie. Onder bepaalde voorwaarden kunnen de lidstaten, de Europese instellingen en particulieren bij het Hof van Justitie of het Gerecht een beroep tot nietigverklaring instellen. Indien het beroep gegrond is, wordt de handeling nietig verklaard. De betrokken instelling moet in voorkomend geval voorzien in de door de nietigverklaring van de handeling ontstane leemte in de regelgeving.

Voor de media bestemd niet-officieel stuk, dat het Gerecht niet bindt.

De [volledige tekst](#) van de arresten (T-429/13 en T-451/13 alsmede T-584/13) is op de dag van de uitspraak te vinden op de website CURIA.

Contactpersoon voor de pers: Stefaan Van der Jeught ☎ (+352) 4303 2170

Beelden van de uitspraak van het arrest zijn beschikbaar via "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106